

„Társkeresőben” a Sütő-szobor

Tizenhárom év alatt sem tudtak végrehajtani egy tanácsi határozatot Marosvásárhelyen

● Még nem sikerült román „társat” találni Sütő András alakja mellé ahhoz, hogy a 2006-ban elhunyt Herder-díjas írónak Marosvásárhelyen köztéri szobra állhasson. A magyar drámairodalom elismert személyiségének azért nincsen még szobra, mert hosszú évek óta tart a huzavona az emlékéllítés körül.

SZUCHER ERVIN

Több oka van annak, hogy a marosvásárhelyi városháza idestova tizenhárom éve nem tesz eleget annak az önkormányzati határozatnak, amely a 2006-ban elhunyt Sütő András író szobrának felállításáról rendelkezik. Mindezt Frunda Csenge, az RMDSZ tanácsosi frakcióvezetője jelentette ki a Krónikának, amikor arról érdeklődtünk, hogy a 2009 óta tartó huzavona után a polgármesteri hivatal mikor szándékozik eleget tenni a határozatnak, egyszersmind a város magyarsága által megfogalmazott igénynek. Az egyik ok az, hogy Sütő András alakja mellé még nem sikerült egy hozzá méltó román társat találni. Az etnikailag szinte fele-fele arányú városban ugyanis bevett szokás, hogy az emlékműveket párban állítják: amennyiben az egyik etnikum szobrát emelne egy soraiból származó személyiségnek, a másik nemzetiiség is igényt formálhat egy hasonló alkotásra. Ezt erősítette meg Kovács Mihály Levente, az RMDSZ helyi elnöke is, aki abbéli reményének adott hangot, hogy a románság hamarosan megnevezi azt a színházi személyiséget, akit méltónak tart arra, hogy a lakosság köztéri emlékművel tiszteljen előtte.

Sütőnek is volt „társa”

Aki még emlékszik, tudja, hogy a kezdetekben Sütőnek is volt „társa”, csak hogy a tanácsulésen az RMDSZ által is elfogadott Ștefan Gușă tábornok utólag „kibukott” a párosításból. Elsőként lapunk tette a fel kérdést, hogy miért kell egy olyan katonai parancsnoknak emléket állítani, aki

1989 decemberében Temesváron a tömegbe lövetett. Kis idő múlva a forradalmárok is szót emeltek a marosvásárhelyi önkormányzat döntése ellen. Bekapcsolódott a civil társadalom egy része, Tőkés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke és Kincses Előd marosvásárhelyi ügyvéd pert indított a tanácsi határozat visszavonását követelve. Ezt követő-

en szép lassan az RMDSZ is kihátrált a maga teremtette kínos helyzetből. A másik magyarázata az ügy elhúzódásának a művészi elképzelés hiánya. „Választ kell találnunk arra a kérdésre, hogy milyen típusú szobrot állítsunk fel. Valószínűleg hamarosan kiírunk egy ötletpályázatot, hisz azt szeretnénk, hogy még ebben a mandátumunkban megoldjuk az ügyet” – folytatta Frunda Csenge. Hogy az ügy megoldása alatt a pályázat kiírását és a művésszel való szerződés-kötést vagy a szoboravató ünnepélyt érte, nem volt világos. Annál is inkább, mivel az RMDSZ tanácsosa szerint „a hazai közbeszerzési procedúra bonyolult és hosszas, ezért nem biztos, hogy a szobor 2024-ben már állni

fog”. A frakcióvezető azonban megígérte, hogy mind ő, mind Kelemen Márton kollégája, az ügy „gazdája”, mindent megtesz annak érdekében, hogy az Anyám könnyű álmot ígér, a Vidám sirató, az Advent a Hargitán, az Álomkommandó és sok más remekmű szerzője megkapja az utókor megérdemelt elismerését.

Már bő tíz éve fel kellett volna avatni

Egyébként nem igaz, hogy eddig nem született elképzelés a szobor típusáról. Mi több, még az alkotóját is kiválasztották. Azt is tudni, hogy a város egyik legismertebb képzőművésze, Kiss Levente által megálmodott, egész alakos szobrot eredetileg 2011-ben szeretnék volna felavatni. Utólag Sütő születésének 85. évfordulójára, 2012. július 17-ére ütemezték át az eseményt. Néhai Nagy Pál, az író kollégája és barátja, az egyesület alapító elnöke 2012 februárjában arról beszélt a Krónikának, hogy még mindig nem sikerült az összes szükséges jóváhagyást beszerezni. „Egyre inkább úgy tűnik, hogy a nyári határ idő nem tartható. Pontosabb adatokkal viszont egy hét múlva szolgálhatnék” – fejtette ki lapunknak közel tizenegy esztendővel ezelőtt az azóta elhunyt közíró. Csegzi Sándor akkori alpolgármester viszont már akkor azt állította, hogy a papírok körül minden rendben van, vagy legalábbis rendben lesz hamarosan. Akkor még úgy tűnt, csak az anyagi források előteremtése maradt hátra. Azóta többször is befoglalták a város költségvetésébe a szoborállítással járó kiadásokat, és azon is túlléptek, hogy Sütő „társa”, a tömeggyilkossággal vádolt Gușă szobrának ötlete elbukott.

Türelmijáték, packázások

A kezdeményezést vállaló Sütő András Baráti Egyesület képviselőit min-

dig fellelkesíti egy-egy újabb ígélet, ám miután kiderül, hogy a szavakat nem követik tettek, az illetékesek lelombozódnak. „Egy időben úgy volt, hogy a Szentgyörgy és a Posta utca találkozásánál lévő kis parkban állítják fel, ami nem lett volna rossz hely. Aztán a Kinizsi Pál utcai posta elé helyezték volna, ami Sütő lakóházának közelében van, ám az a gondozatlan parkocská méltatlan az író személyiségéhez” – sorolta Demeter József nyugalmazott lelkész, az egyesület elnöke. Az évek során felmerült változatokról és akadályokról szólva azt is elmondta, később szoba került a Színház tér, de a városházán azzal hártottak, hogy egy klasszikus szobor elüt Kulcsár Béla, Mac Constantinescu, Zagya László és Gavril Ședran absztrakt alkotásaitól. „Jó lett volna a Bolyai térben gondolkodni, elvégre a Kendeffy-palota előtt verték ki 1990 márciusában Sütő szemét, de állítólag ott sem lenne hely számára. Legutóbb azt hallottuk, hogy Sütőt egy padon ülve, más színházi emberek társaságában szeretnék megmintázni” – sorolta az évek folyamán felmerült változatokat és akadályokat Demeter József. A szervezet másik két oszlopos tagja, Székely Emese és Kilyén Ilka szerint a packázási sorozatnak csak az az előnye, hogy a szobrot nem állították a kamionforgalom által túlterhelt Kinizsi Pál utcai betonkolosszusok elé. „Innen már csak egy lépés lett volna a város széle vagy egy ki tudja, milyen része” – fogalmazott az író unokahúga, Székely Emese tanárnő. Dorin Florea 2020-ban leköszönt polgármesternek két és fél mandátum állt rendelkezésére, hogy életbe ültesse a tanácsi határozatot, míg utódját, Soós Zoltánt két esztendeje várja a helyi döntés végrehajtása. A baráti egyesület tagjai nem feltételeznek semmiféle rosszindulatot a városvezetés részéről, tisztában vannak azzal, hogy az új adminisztrációnak rengeteg probléma szakadt a nyakába, azonban remélik, hogy a hivatalban megkerülnek azok az emberek, akik képesek lesznek végigvinni a szoborállítást ügyét.

Sütő András író (1927–2006) szobrát régóta igényelné Vásárhely magyarsága

◀ FORRÁS: MTI

szoborállítás

Gyűjtőkampányt szervez a Maros Megyei Múzeum

Hol van Bernády pohara? címmel a Maros Megyei Múzeum olyan nagyszabású Bernády György-kiállítás szeretne létrehozni a jövő esztendőre a marosvásárhelyi Kultúrpalotában, amelylyel méltó emléket állítana a városépítő polgármester korszakos tevékenységének.

Ötvös Koppány Bulcsú, a Maros Megyei Múzeum igazgatója a Székelyhon érdeklődésére elmondta, még csak az első lépést tették

meg, a tervezésnél tartanak: meghirdették, hogy akinek valamilyen tárgyi emléke van, ami Bernády személyéhez vagy korához kötődik (fényképfelvétel, irat, rajz, tárgy van a tulajdonában és hajlandó azt megmutatni a múzeum munkatársainak, valamint a nagyközönségnek), keresse fel az intézményt, és ha hajlandó lenne a múzeumnak adományozni, vagy eladni, esetleg kölcsönözni, akkor létrehoznának egy kiállítást.

Az új kiállítás Bernády Györgyöt, a közéleti szereplőt és az

embert helyezné fókuszba, korszakokon átívelő kapcsolati hálóján keresztül mutatva be az országos és a helyi politikust, a műpártolót, a szabadkőművest, az amerikai utazót, a férjet és az apát. Ezért a kiállítás előkészítése során nemcsak az új tudományos kutatásokra kívánnak támaszkodni a szervezők, de be szeretnék vonni a folyamatba a múzeum látogatóit is, ugyanis értük, nekik készül ez a kiállítás is. A múzeumigazgató érdeklődésünkre elmondta, valószínűleg

tartják, hogy Marosvásárhelyen többen is őriznek olyan tárgyat, amely Bernádyhoz kapcsolódik. Ötvös Koppány Bulcsú tud is egy konkrétumot, a Kultúrpalota egyik eredeti tervrajza megvan valakinek a birtokában. Hasonlóképpen létezhetnek fényképfelvételek, levelek, jegyzetek, újságcikkek, kisebb-nagyobb tárgyak, használati eszközök, dísz tárgyak vagy bútorok, amelyek a korszakról tanúskodnak. A gyűjtőkampány 2023. január 31-éig tart, érdeklődni

a pr@muzeulmures.ro e-mail-címen vagy a 0749-912992-es telefonszámon lehet.

Ötvös Koppány Bulcsútól azt is megtudtuk, hogy a múzeumba bevitt tárgyakat egy kuratórium megtekinti, értékeli, és eldönti, hogy az kiállításra érdemes-e vagy sem. Amennyiben sikeres lesz a gyűjtés és összeáll a tervezett kiállítás, a jelenleg is látható Bernády-emlékkiállítást fogja kiegészíteni.

Antal Erika